

ORGANISERING.DK

Paw S. Jensen og Knud Lindholm Lau
med illustration af Urban Beinö

 ORGANISERING.DK
Forlag

www.organisering.dk

Organisering.dk

Håndbogen om at få nye medlemmer og passe godt på de nuværende af Paw S. Jensen og Knud Lindholm Lau med illustration af Urban Beinö.
© 2007 organisering.dk i/s, forfatterne og illustratør. 2. udgave 2008.

Forlag:

organisering.dk i/s
Kærsangervej 2
6950 Ringkøbing
www.organisering.dk

mail: organisering@organisering.dk

Bogen købes på hjemmesiden www.organisering.dk.

Credits:

Vi takker Lars Valinger for gengivelse af "Knarr", skulptur i armeret gummi, i foto af Roland Hejdström (kap. 13) og Peter Kinny for gengivelse af "Kolslingor", kultegning, i kunstnerens eget fotografi (kap. 15). Øvrige: Landskab (kap. 1), Buenos Aires (kap. 2), Hylde (kap. 3), Snelandskab (kap. 9), Dukkemøbler på råt bræddegulv (kap. 10), Dragesurfer (kap. 12). Skriften på træet (kap. 14) samt akvareller og øvrige illustrationer – Urban Beinö © 2007

Raket (kap. 11) - NASA

Æble (kap. 12) og Dytstøt (kap. 4) - Knud Lindholm Lau

Broen (kap. 9) - Paw S. Jensen

Bagsideportrætter: Aage Nygaard Knak/Jacob Bonfils/Inge Lücking Beinö

For tilladelse til gengivelse af tekster takker vi:

Borgens Forlag - Michael Strunge, *Drømmenes faner* (fra *Samlede Strunge*)

Gyldendal - Nis Petersen, *Brændende Europa* (uddrag fra *Dansk Lyrik*)

Christian Jungersen - *Undtagelsen*, roman, 2004

Gyldendal - Knud Rasmussen, *Snehytens sange* (fra *Lyrik*, 1967)

Tryk: A. Rasmussens Bogtrykkeri, Ringkøbing, www.arastryk.dk

Layout: Urban Beinö, www.oppreda.se

Korrektur: Kitt-Ann Andreasen, korrektur@kittann.dk. Tilføjelser lige før

deadline på forfatterens ansvar.

Bogen er sat med skrifttyperne New Baskerville og Frutiger

2. udgave, 1. oplag, 2008

Vi beder læseren respektere vores ophavsret. Kopiering kan finde sted inden for en eventuel aftale med COPYDAN, al anden mangfoldiggørelse kun efter forudgående aftale med os.

ISBN 978-87-991819-1-9

Printed in Denmark

Forord til 2. udgave

For nøjagtigt et år siden udkom bogen i sin første udgave. Et første oplag i bestsellerstørrelse blev revet væk, selv om en bog om organisering næppe var en oplagt kandidat til den ære.

I mødet med mange tusinde læsere ved konferencer, kurser og direkte rådgivning har vi set, at bogens metode virker, bl.a. fordi den bygger på praksis og ikke dikterer læseren en bestemt fremgangsmåde. Ved de samme lejligheder har vi også sporet en stor vilje til at vende den dårlige medlemsudvikling, og med den energi i sigte har vi følt os forpligtet til ikke bare at genudgive, men også at opdatere bogen med nye erfaringer og aktuelle oplysninger.

Og der er faktisk noget nyt at skrive om. Mange forbund har forstærket indsatsen og nogle fagforeninger har med fantasi og knøft rent faktisk fået flere medlemmer. Livet er samtidigt blevet vanskeligere for nogle af LO-fagbevægelsens udfordrere, også udover det relative medlemstab, der fulgte i forbindelse med overenskomstkonflikten i 2008. Vi valgte at offentliggøre vor viden om Kristelig Fagbevægelses økonomiske tab så hurtigt som muligt og pressen fulgte vore nyheder på www.organisering.dk op med kritisk journalistik om Kristelig Fagbevægelse. Fra A4 til Kristeligt Dagblad.

Nu lever man jo ikke af andres tab alene; men Krifas økonomi viser, at LO-fagbevægelsens konkurrenter - måske på grund af intern konkurrence - tvinges til kostbare offensiver. Og sådanne kan som bekendt slå fejl.

Vi er derfor fortsat optimistiske på LO-fagbevægelsens vegne, men der skal tænkes og handles konstruktivt for at vinde og fastholde både medlemmer og kvalitet uden bøvl og blokade. Medlemmer, tillidsvalgte, fagforeninger, forbund og LO har alle modtaget bogen i den ånd, og det takker vi for mange gange.

Forfatterne, 3. juni 2008

P.S. Følg med på www.organisering.dk. Tilmeld dig nyhedsbrevet.

Indhold

Indledning 11

Anledning 11 • Læsevejledning 13

DEL 1

KAPITEL 1

Den Inspirerede Fagforening 17

Arbejdspladsen 17 • Fagforeningen 21 • Overblikstavlen 28
Den inspirerede Fagforening i virkeligheden 28

KAPITEL 2

Medlemmets verden 33

Den nye kollega og tillidsrepræsentanten 33 • Det nye medlem og fagforeningen 37 • Den unge 39 • Livsformen 41 • Indlevelsen og argumentationen 45 • Videre til næste kapitel 49

DEL 2

KAPITEL 3

Fagforeningens hylder - introduktion 51

Det første skud fra hoften 51 • Fagforeningens fem hylder 52

KAPITEL 4

Strakshylden 55

Informationer om fag og arbejdsmarked 55 • Overenskomsttjek 59
Besparelser for medlemmet 59 • Arrangementer og aktiviteter 61

KAPITEL 5

Udviklingshylden 71

Vejen gennem uddannelse 71 • Karriererådgivning 72 • Tillidskarriere 72
Det hele på én gang: Udvikling af arbejdspladsen 73 • Deltagelse giver livsfylde og velvære 74

KAPITEL 6

Krisehylden 77

Arbejdsskaden 77 • Arbejdsmiljøet 79 • Arbejdsløshed 82

KAPITEL 7

Overenskomsthylden 93

Syv myter om overenskomsten 93 • Myte 1: Overenskomstens fordele er for alle 95 • Myte 2: Enhver forening eller advokat kan hjælpe lige godt ved brud på en overenskomst 96 • Myte 3: Den kollektive overenskomst er ligegyldig 108
Myte 4: Det er ligegyldigt, hvem der har overenskomsten 108 • Myte 5: Konkurrerende fagforeninger er mere veldrevne 113 • Myte 6: Der er mange penge at spare ved overgang til konkurrenter 138 • Myte 7: Medlemskab af en LO-fagforening er tvang, alt andet er frihed 140 • Guds Ord som grundlag for politik 142 • Afgivelse af personlig frihed til fællesskabet 146
Overenskomsthylden i et glimt 149

KAPITEL 8

Visionshylden 151

DEL 3

KAPITEL 9

Kontakt, kontrakt og dialog 157

Kontakt 157 • Kontrakt 158 • Dialogen 158
Når tonen bliver uforsonlig 161

KAPITEL 10

Arena og scenografi 165

Fagforeningen på nye arenaer 165 • Scenografi 168

KAPITEL 11

Rollen og raketten 171

Gør gruppen selvkørende 171 • Rollen skal være accepteret 173
Rollen udtrykkes og skabes hele tiden 174 • De fire ører 177 • Raketten 178

KAPITEL 12

Opvarmning 181

Opvarmning af dig selv 181 • Opvarmning af publikum 184

KAPITEL 13

Research og netværk - kommunikationshorisonten rundt 187

Radaren og de fem verdenshjørner 187 • Inspiration 188 • Netværk 189
Højt til loftet, så der ikke er så dybt at falde 193

KAPITEL 14

Kommunikationskanaler 195

KAPITEL 15

Mål og forløb 199

Svært at forlade den gamle opfattelse 199 • Hvis det er fakta ... 199
Overbevisningens seks faser 200 • Forløbet 202 • Målene 202
De to ruter 203 • Skabelse erstatter formidling 205

APPENDIKSER

APPENDIKS 1

Organiseringsretorik og forberedelse af indsatsen 208

APPENDIKS 2

Organiseringsledelse 210

Hovedopgaven i en presset tid 210 • Lederen selv 215

Litteraturliste 218

Indledning

Over halvdelen af de uorganiserede på LO-området er aldrig blevet tilbudt et medlemskab.

Anledning

Denne bog skrives ikke på grund af fagbevægelsens krise, men fordi det er muligt at komme ud af krisen. Undskyld os denne optimistiske frækhed, men nu må, skal og kan der handles.

En stor del af handlingen må komme fra de 22.219 tillidsvalgte på arbejdspladserne og de knap 10.000 ansatte i forbund og fagforeninger.¹ Dem kalder vi i det følgende for de 32.000. Fra 9 års undervisning og konferenceledelse med tusindvis af deltagere ved vi, at handlingen ikke bare *må*, men også *kan* komme derfra. Deltagerne har i praksis vist, at de kan hæve både medlemstal og kvalitet, og vi skylder i øvrigt disse mange den største tak, fordi de med deres fantasirigdom og konstruktive holdning har givet os mod på først at skrive og senere genudgive denne bog.

Bogen er skrevet som en praksisnær håndbog til de 32.000 i fagbevægelsen, der dagligt må stå op til overskrifter om medlemmer, der fosser ud af LO-fagbevægelsen. Og, berettes det rituellet uden større kritisk sans, fosser videre til et topstyret *Det Faglige Hus* i Esbjerg, til en indremissionsk domineret fagbevægelse i Randers, eller til kommercielle forsikringsselskaber i københavnske kontorhuse.

¹ Opgjort af LO.

Til eftertanke

Overvejer du at melde dig ud af fagforeningen? - 23 % af LO-medlemmerne svarer ja.

Overvejer du at melde dig ind i en fagforening? - 33 % af alle ikke-medlemmer svarer ja.

Kilde: Tage Bild m.fl., *Arbejdsliv og politik*, 2007, ss. 237 - 241.

Men her i foråret 2008, under strejken, går FOA frem og *Det Faglige Hus* mistede medlemmer² sidste år, under forårets overenskomstrumlen, der fik lønmodtagere til at tænke sig ekstra godt om. Og så lidt skal der altså til! Hvor meget vil de 32.000 da ikke kunne udrette ved en fornyet indsats? Hvad vil der ikke kunne ske, hvis man kontaktede de 55 % af de mulige medlemmer, der aldrig er blevet kontaktet om medlemskab?³ Hvis alle opnåede resultater som Socialpædagogernes Landsforbund, der på 6 måneder fik netto 2 % flere medlemmer med kampagnen "Synlig medlemsorganisering". Hvis man skabte flere medlemsværdier for dem, der ikke selv gør brug af Fagforeningen, men blot trofast betaler kontingentet?

Hvad ville det betyde, hvis de 32.000 tillidsfolk og ansatte skaffede hvert ét medlem det kommende år? Svaret er enkelt: Medlemstabet i 2007 ville være hentet ind igen.⁴ Så lidt skal der til for at sikre så meget.

Og der er meget at sikre:

- En medlemsdemokratisk bevægelse, der gennem overenskomster sikrer de fælles interesser.
- En topkvalificeret hjælper, der træder til, når aftaler ikke overholdes, eller når der er krise i arbejdslivet.
- En gigantisk aktivitet, der udvikler og beriger arbejdspladser og medlemmer.
- Den eneste folkelige forening, der med rigtigt mange medlemmer kan ytre sig i den offentlige debat og fungerer som leverandør til de politiske beslutninger. LO-fagbevægelsen har over 1 million medlemmer⁵ og 40 % deltager i mindst et fagligt arrangement pr. år.⁶

² *Politiken* 29. marts 2008.

³ *LO-dokumentation* Nr. 1/2000, side 49.

⁴ Medlemstal pr. 31.12.2007, www.lo.dk. Faldet var i 2007 på 35.117 svarende til 3,3 %.

⁵ Samme.

⁶ *LO-dokumentation* 2005. *Lønmodtagerne i tiåret 1992-2002. Konstans eller forandring*. CARMA-undersøgelsen.

Det er slet ikke kommet til slukketid, og derfor vil vi ikke fremmane billedet af et samfund uden en LO-fagbevægelse. Den er der endnu, og den har mange kræfter, men de skal mobiliseres nu - ellers måske aldrig, se tabellen. Medlems-tallet i de største faglige konkurrenter, Krifa og Det Faglige Hus, svarer i 2007 til 17 % af LO's. Medtælles A-kasse-medlemmer i Krifa og i ASE når vi op på 38 %. Tallene er måske ikke umiddelbart sammenlignelige, men siger noget om den økonomiske råstyrke, der er bygget op uden for LO, og som kan være medvirkende til sagens udfald på længere sigt.

Foreløbigt er kræfterne der, men de skal bruges nu for at sikre kvalitet, medlemstal og gennemslagskraft. Det gøres nemlig ikke med visioner alene, men gennem konkret, hårdt og sjovt arbejde. Til det arbejde vil vi gerne levere noget brændstof.

Læsevejledning

Bogen her korrekser ikke nogen som helst. Situationen er for alvorlig til at kunne bære hadske opgør om fortidens synder og de frugtesløse diskussioner, der som regel følger i kølvandet på en generel kritik af generalens handlinger. Derfor kan den læses i en helt afspændt tilstand, gerne sammen med gode kolleger, og ligesom kagebøger bliver den kun bedre af at blive brugt.

Opbygning

I bogens *del 1* tager vi med på arbejdet i *Den Inspirerede Fagforening*, der er i levende forbindelse med sine omgivelser, medlemmer og arbejdspladser. Hvor alt er idyl, aktiviteten høj, opfindsomheden stor, medlemmerne er aktive og står i kø for at være med. *Den Inspirerede Fagforening* er virkelig værd at suge inspiration fra, hvis man vil skabe forbindelse mellem Fagforeningen og *Medlemmets Verden*, der er titlen på det næste kapitel. Her møder I de første af bogens mange huskesedler, vist på gule sedler i bogens margen: Hvordan gør man sin fagforening inspireret, og hvordan indlever man sig i medlemmets verden.

Antal medlemmer i LO-fagbevægelsen og dens største konkurrenter pr. 31.12.2007

LO	1.017.021
ASE	147.122
Krifa A-kasse	177.296
Det Faglige Hus	65.000*
Krifa Fagforening	105.034

* ca. tal pr. omtrent 27.3.2008

Kilder: Medlemstal på www.lo.dk; Årsrapport fra Krifa 2007; nyhed 27.3.08 på www.detfagligeus.dk

Bogens *del 2* beskriver fagforeningens hylder. Det er her, man finder de mange gode argumenter for at indmelde sig i en LO-fagforening; men det er også her vi opfordrer til at finde netop den argumentation, der er relevant i det kommende medlems verden. Vi sammenligner LO-fagbevægelsens hylder med det, der tilbydes af de nærmeste konkurrenter, og påviser, at Fagforeningen klart kan stå distancen. I kapitlet om overenskomsthylden, LO-fagbevægelsens guld, går vi i dybden med et par af konkurrenternes tilbud, strategi og interne økonomi.

Bogens *del 3* handler om dialogen med dem, man gerne vil organisere. Det er med vilje, vi ikke taler om kampagner eller strategier, for vi mener *dialog*. Men derfor skal man jo alligevel tænke sig om, når man som organisator vil præsentere Fagforeningens fristende hylder for den ikke-organiserede. Kapitlerne er sammenlagt et opgør med forestillingen om den flammende enetale. I stedet for tænkes i længere forløb, der tilrettelægges med brug af mange overraskende redskaber og teorier.

I alle kapitler vil der være mange ideer til arbejdet, men der vil opstå endnu flere, når først I selv begynder at bruge huskesedlerne i jeres arbejde. Huskesedlerne optræder undervejs i marginen, men samles til sidst i et appendiks om organiseringsforberedelse. Vore huskesedler er udviklet fra næsten 10 års praktisk og teoretisk arbejde med organisering og er et samlet bud på en fremgangsmåde. Eller med et fagudtryk: Et bud på en retorik for organisering. Fra den klassiske retorik, som den undervises på universitetet, kendes andre tilsvarende opskrifter, for eksempel "pentagonen", der stammer tilbage fra Ciceros tænkning (106-43 år før vor tidsregning) og tidligere er behandlet under overskrifter som "aptum" og hos grundlæggeren af det danske retorikstudium som "Talesituationens konstanter".⁷ Vort system af "huskesedler" er en konkret, praktisk anvendelig parallel til den klassiske teori og stammer fra den virkelighed, dansk fagbevægelse befinder sig i. Også vort afsluttende appendiks om organiseringsledelse har dette praktiske udspring i det daglige fagfor-

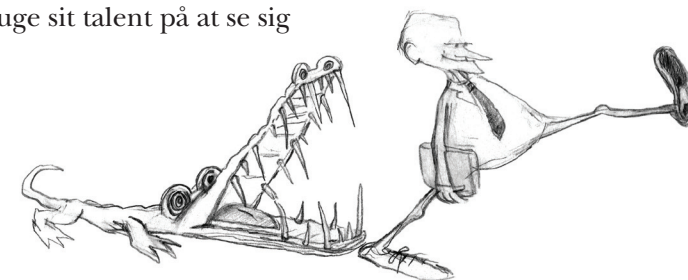
⁷ Jørgen Fafner, *Retorik*, 1977 og senere udgaver. Her 9. rev. oplag, ss. 80-81.

eningsarbejde. Fagforeningen fortjener ikke en teoribaseret praksis, men derimod en praksisbaseret teori.

Mange hader fodnoter og mener, de ikke hører hjemme i bøger for ikke-videnskabsmænd. Vi er helt uenige. Tror det højeste om vor læser og mener, at læseren har krav på, at vi dokumenterer vore påstande og vedgår vor arv til andre forfattere.

Et par grundholdninger

- Vi forsøger overalt at opfordre til redelighed og lydhørhed, ikke forførelse og manipulation.
- Et medlem er først et godt medlem, når det kan argumentere for værdien af sit eget medlemsskab og dermed også bliver en god ambassadør for sit forbund.
- At få og fastholde medlemmer forudsætter en høj kvalitet i arbejdet. En fagbevægelse er forpligtet til at præstere det ypperste. Organisering handler ikke kun om formidling, men også om kvalitet.
- Den sidste idé til udvikling af LO-fagbevægelsens aktiviteter er ikke hørt endnu - og den kan sagtens komme fra et ikke-medlem.
- Den gode fagforening gør ikke sine medlemmer afhængige ved blot at fungere som en serviceleverandør, men udvikler igennem sin arbejdsfacon medlemmernes evne til selv at handle. Med udtryk fra den engelske debat foretrækker vi altså en "organiserende" frem for en "servicerende" fagforening.⁸
- Man kan tale tiden væk.
- Man skal se fremad, ikke bruge sit talent på at se sig tilbage.

⁸ Se for eksempel Simon R. de Turberville, *Does the 'organizing model' represent a credible union renewal strategy?*, *Work, Employment & Society*, Volume 18(4): 775-794.